

Regioonide komitee arvamus, mis käsitleb “Komisjoni teatist nõukogule ja Euroopa Parlamendile mahepõllumajandusliku toidu ja mahepõllunduse Euroopa tegevuskava kohta”

(2005/C 71/04)

REGIOONIDE KOMITEE,

võttes arvesse “Komisjoni teatist nõukogule ja Euroopa Parlamendile: Mahepõllumajandusliku toidu ja mahepõllunduse Euroopa tegevuskava” (COM(2004) 415 final) ja selle lisa, komisjoni töödokumenti: Mahepõllumajandusliku toidu ja mahepõllunduse Euroopa tegevuskava (SEC(2004) 739);

võttes arvesse Euroopa komisjoni 5. juuli 2004 otsust taotleda Euroopa Ühenduse asutamislepingu artikli 265 kohaselt arvamust selle teema kohta;

võttes arvesse oma presidendi 27. jaanuari 2004 otsust teha säästva arengu komisjonile ülesandeks vastavasisulise arvamuse väljatöötamine;

võttes arvesse nõukogu 24. juuni 1992 määrust (EMÜ) nr 2092/91 põllumajandustoodete mahepõllumajandusliku tootmise kohta ja seal antud suuniseid põllumajandustoodete ja toiduainete⁽¹⁾ kohta ning selle määruse muudatusi;

võttes arvesse komisjoni ettepanekut nõukogu määruse koostamiseks, et toetada maaelu arengut Euroopa maaelu arengu põllumajandusfondi (EAFRD) kaudu (COM(2004) 490 final — 2004/0161(CNS));

võttes arvesse oma arvamust “Komisjoni teatis nõukogule ja Euroopa Parlamendile: Ühise põllumajanduspoliitika poole perioodi kokkuvõte” ((COM (2002) 394 final) — CdR 188/2002 fin⁽²⁾) kohta;

võttes arvesse oma arvamust “Komisjoni teatis nõukogule, Euroopa Parlamendile, majandus- ja sotsiaalkomiteele ja regioonide komiteele: Säästva põllumajanduse suunised” ((COM(1999) 22 final) — CdR 183/1999 fin⁽³⁾) kohta;

võttes arvesse oma arvamuse eelnõu (CdR 251/2004 rev.1), mille võttis 20. septembril 2004 vastu säästva arengu komisjon (raportöör: hr Jyrki Myllyvirta, Mikkeli linnapea (FI/EPP);

ning arvestades, et:

- 1) mahepõllumajanduslik toit ja mahepõllundus etendavad üha olulisemat rolli põllumajandusliku tootmise kohanemisel turu nõudmistega, ELi kodanike soovide arvestamisel, mis puudutavad väga kõrgeid keskkonnakaitse, loodusvarade ja loomakaitse alaseid standardeid ning säästva arengu kindlustamisel Euroopas;
- 2) komisjoni teatis rõhutab õigustatult mahepõllunduse sotsiaalse rolli kaht poolt: ühest küljest on see keskkonnasõbralik ja kindel meetod toiduainete ja teiste põllumajandustoodete tootmiseks, mis vastab tarbijate huvidele ning mida tingivad turujõud; teisest küljest toob ta ühiskonnale kasu, edendades eriti säästvat arengut nagu ka keskkonna- ja loomakaitset;
- 3) erilist tähelepanu tuleb pöörata võimaluste tagamisele mahepõllumajanduslikuks tootmiseks ühenduse erinevates piirkondades esinevates erinevates tingimustes. Mahepõllumajanduslike toodete standardid peavad olema usaldusväärsed, ühtsed ja mahepõllumajandusliku tootmise põhimõtetega vastavuses, kuid samaaegselt peavad nad pakkuma tõelise võimaluse tulevaseks tootmiseks ja töötlemiseks erinevates looduslikes ja turutingimustes kogu ühenduses,

võttis oma 57. plenaaristungil, mis toimus 17. ja 18. novembril 2004. a (17. novembri istungil) ühehäälselt vastu järgneva arvamuse:

⁽¹⁾ EÜT L 198, 22.7.1991, lk 1.

⁽²⁾ ELT C 73, 26.3.2003, lk 25.

⁽³⁾ EÜT C 156, 6.6.2000, lk 40

1. Regioonide komitee arvamus

REGIOONIDE KOMITEE,

1.1 **märgib**, et teatis on mahepõllumajandusliku tootmise väärtuse tunnustamisel ja selle eeltingimuste parandamisel Euroopa Liidus positiivne ja teretulnud samm edasi;

1.2 **kiidab** fakti, et teatis on koostatud suure hoolega ja koostöös huvigruppidega;

1.3 **rõhutab**, et mahepõllumajanduslikul tootmisel on märkimisväärsed kohalikud ja piirkondlikud mõjud ning et kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused etendavad teatises väljendatud eesmärkide ellu rakendamisel keskset osa;

1.4 **on arvamusel**, et teatis on ulatuselt suhteliselt üldine ja tema eesmärgid on teatud osas tagasihoidlikud, sest mahepõllumajandusliku tootmise osa tuleb suurendada, kui tahetakse saavutada märkimisväärset mõju keskkonnale.

Turumehhanismid

REGIOONIDE KOMITEE

1.5 **rõhutab**, et turu edendamine ja tarbija teadlikkuse suurendamine mahepõllumajanduslike toodete osas on oluline, ning loodab, et ühendus osaleb samuti sel eesmärgil korraldatud kampaaniate finantseerimises. Teadlikkuse suurendamine mahepõllumajanduslike toodete osas on osa laiemast teabe- ja reklaamialasest tegevusest, mis on suunatud inimeste teadlikkuse suurendamisele säästva arengu põhimõtete alal. Kampaaniate finantseerimist tuleb korraldada nii, et selles oleks võimalus osaleda ka toiduainetesektoris väiketootjatel ja VKEdel;

1.6 **tervitab** ettepanekuid EL mahemärgise kasutamise suurendamiseks, kõrvuti riiklike ja piirkondlike märgistega. Oluline on ühtsete ja usaldusväärsete kriteeriumide olemasolu EL märgise kasutamiseks ELis ja sellest väljastpoolt pärinevatele toodetele. EL mahemärgisele peaks olema võimalik lisada toote regionaalset päritolu puudutav teave;

1.7 **tunnistab**, et mahepõllumajanduslike standardite ühtlustamine on ühenduse turuarendamise alaste algatuste edu seisukohalt otsustava tähtsusega ja kiidab teatises esitatud ettepanekuid selles valdkonnas heaks. Toetust väärivad ettepanekud koostada standardid (töödeldud loomsete toodete ja loomade heaolu jaoks, keskkonnastandardid jne) ja kehtestada ühtlustatud standardid uutele tootegruppidele (akvakultuurid, orgaanilised veinid);

1.8 **rõhutab**, et kaupade vaba liikumise tagamiseks siseturul on oluline standardite ühtlustamine. Kunstlike kaubandustõkete

likvideerimine aitaks parandada pakkumise ja nõudluse tasakaalu. Ühest küljest takistab mitmel turul sektori arengut toormaterjali puudus ning teisest küljest on kaugemate ja hõredama asustusega tootmispiirkondade seisukohalt oluline, et puuduksid igasugused tõkked toodete turustamiseks suurema nõudlusega piirkondades;

1.9 **nõustub**, et turu arengu kontrollimise seisukohalt on õigustatud ettepanek parandada mahepõllunduse statistiliste andmete kogumist.

Rahvusvahelise kaubanduse alased kaalutlused

REGIOONIDE KOMITEE

1.10 **rõhutab**, et nagu teatises väideti, on oluline ka tõkete likvideerimise soodustamine mahepõllumajanduslike toodete rahvusvahelises kaubanduses. Vaba kaubandus tagaks piisava varustuse piirkondades, kus kohalik varustus on ebapiisav, ja stimuleeriks ka keskkonnasõbralike põlluharimismeetodite kasutamist ühendusest väljaspool. Rahvusvaheline kaubandus on õigustatud juhul, kui on vajalik saavutada majanduslikult tasuvat tootmismahut. Samaaegselt tuleb rõhutada, et mahepõllunduse tuumaks olevad säästva arengu põhimõtted räägivad kohaliku ja piirkondliku tootmise ja turustamise tugevdamise kasuks. Kolmandate riikide lisamisel samaväärsusnimekirja tuleks lisaks kohustuslike vastavasisuliste mahepõllunduse tootmiseeskirjadele järgimisele pidada silmas ka muude, ELis toiduainete tootmisele kehtivate standardite täitmist.

Ühenduse põllumajanduspoliitika

REGIOONIDE KOMITEE

1.11 **märgib**, et mahepõllunduse edendamisele tuleks nii ühenduse kui liikmesriikide põllumajanduspoliitikas rohkem tähelepanu pöörata. Mahepõllumajanduslikule tootmisele tuleks eraldada praegusest suurem osa ühenduse ja liikmesriikide poolt keskkonnasõbralikuma põllumajandustootmise toetamiseks suunatud fondidest. Positiivse keskkonnamõju maksimeerimiseks peaks mahepõllundus olema põlluharijate jaoks elujõuline alternatiiv ka piirkondades, mis sobivad väga hästi ka intensiivseks maaviljeluseks;

1.12 **rõhutab**, et piirkondliku spetsialiseerumise asemel tuleks toetada projekte ja algatusi, mis on suunatud mahepõllukultuuri tootmise ja maheloomakasvatuse paremale integreerimisele. Lisaks tuleks teha jõupingutusi, et leida teid eluskarja mahepõllumajandusliku tootmise eeltingimuste parandamiseks;

1.13 **kiidab heaks** teatistes tehtud ettepanekud riiklike otsustajate abistamiseks ning julgustamiseks, et viimased kasutaksid võimalikult laialt erinevaid toetusvorme. Uuringud näitavad, et maapiirkondades asuvad mahepõllumajanduslikud ettevõtted saavad tihti tulu mitmest erinevast allikast ja et nad osalevad aktiivselt maapiirkondades tegutseva võrgustiku töös. Seetõttu on maaelu mitmekesisuse ja maapiirkondade elujõu säilitamise seisukohalt oluline, et mahepõllundusele ja -tootmisele antaks suurem osakaal maaelu arendamise programmide raames toimuval finantseerimisel;

1.14 **nõustub** teatisega, et geneetiliselt muundatud organisme (GMO) sisaldavate toodetena märgistatud tooteid ei tohi märgistada mahepõllumajanduslike toodetena ja et GMOde juhusliku esinemise piirnorm mahepõllumajanduslikus toodangus peaks olema sama mis üldine piirnorm. Veel kehtestamata üldine piirnorm seemnetele tuleks määrata tasemele, mida saab rakendada ka mahepõllumajanduslikule toodangule;

1.15 **usub**, et pikas perspektiivis on oluline kaaluda, kuidas toiduainete tootmise keskkonnakulud saaks liita tootehinnale ja seega tugevdada keskkonnasõbralike ja antud regioonis toodetud toodete turuseisu.

Uurimistöö

REGIOONIDE KOMITEE

1.16 **tõstab esile** uurimistöö tähtsust probleemide lahendamisel, mis seisavad alles lapsekingades oleval sektoril ees seoses mahepõllumajanduslike toodete tootmise ja turustamisega. Mahepõllumajandusliku sektoriga seotud teemade uurimist tuleks nii riiklike kui ELi rahastatud programmide raames finantseerida eraldi, vastavalt nende olulisusele ja arengu eesmärkidele;

1.17 **sooviks** tugevdada mahepõllumajandusliku tootmise probleemidega tegelevate, piirkondlike uurimis- ja haridusasutuste suutlikkust. Nende tegevus aitab laiemalt edendada maaelu arengut. Mahepõllumajanduslikus sektoris tegutsevad peamiselt väiketootjad või tootjate organisatsioonid, kelle endi vahenditest ei piisa kogu olemasoleva probleemide skaala haldamiseks.

Kontrolli- ja järelvalvemeetmed

REGIOONIDE KOMITEE

1.18 **on rahul**, et tegevuskava käsitleb põhjalikult järelvalve- ja kontrollimeetmeid ning vajadust töötada välja nende aluseks olevad standardid. Standardid ja kontroll on olulised, sest nad panevad aluse mahepõllumajanduslike toodete usaldusväärsele. Kuna mahepõllumajandusliku tootmisketi toetamiseks kasutatakse riiklike vahendeid ja tarbijad maksavad mahepõllumajanduslike toodete eest hinnalisa, tuleb tagada toodete vastavus kogu ühenduses mahepõllumajanduslikele toodetele kehtestatud sätetele;

1.19 **toob esile**, et kohmakad kontrollimeetodid on peamine kuluallikas, seda eriti väikeste mahepõllumajanduslike tootjate jaoks. Seetõttu tuleks kontrollitegevust parandada lähtudes seejuures riskianalüüsidel põhinevast skeemist, tänu millele oleks tegevust võimalik paremini juhtida. Mahepõllunduse kasulikkuse tõttu ühiskonnale on põhjendatud riiklike vahendite kasutamine osade kontrolli- ja järelvalvekulude katmisel, tagamaks eelkõige, seda et järelvalve- ja kontrollikulud ei oleks takistuseks tootmise alustamisel.

2. Regioonide komitee soovitus

REGIOONIDE KOMITEE

2.1 **soovib**, et mahepõllumajandusliku toidu ja mahepõllunduse Euroopa tegevuskava ellurakendamisel pöörataks erilist tähelepanu tingimuste tagamisele sellise tegevuse korraldamiseks kogu ELis ja et ellurakendamine toimuks tihedas koostöös liikmesriikide ja kohalike ning piirkondlike omavalitsustega;

2.2 **peab** oluliseks, et ühenduse meetodite rakendamist koordineeritaks kohalike ja piirkondlike meetodite rakendamise teel ja et komisjon kontrolliks tegevuskava ellurakendamist, ent ei paneks seejuures liikmesriikidele täiendavat finants- ja haldusalast koormat ning teeks vajaduse korral uusi ettepanekuid;

2.3 **julgustab** liikmesriike kasutama maaelu arendamise meetmeid, et edendada kohalike ja piirkondlike mahepõllumajanduslike toodete turgu;

2.4 **julgustab** avalikus sektoris tegutsevaid operaatoreid ja riiklikult finantseeritud operaatoreid, nagu kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused, reklaamima mahepõllumajanduslikke tooteid näiteks koolides, lasteaedades ja teistes asutustes.

Brüssel, 17. november 2004. a

Regioonide komitee

president

Peter STRAUB